

8. feladatsor – Lineáris leképezések mátrixa, sajátértéke, sajátvektora – Eredmények

8.1. Feladat. Döntse el, hogy igazak-e az alábbi állítások, és döntését röviden indokolja:

- (a) A bázisáttérés mátrixának determinánsa nem 0.
- (b) Minden lineáris leképezés rangja egyenlő az összes mátrixának rangjával.
- (c) Bármely két azonos típusú mátrix összegének rangja legfeljebb akkora, mint a tagok rangjának minimuma.
- (d) Bármely két azonos típusú négyzetes mátrix szorzatának rangja legfeljebb akkora, mint az egyes tényezők rangjának összege.
- (e) Minden vektortéren van olyan lineáris transzformáció, amelynek minden bázisban ugyanaz a mátrixa.
- (f) A sík $\mathbb{R}^2$ vektorterén van olyan lineáris transzformáció, amelynek nincs sajátértéke.
- (g) A sík $\mathbb{R}^2$ vektorterén van olyan lineáris transzformáció, amelynek sajátértéke a 2 szám.
- (h) A sík $\mathbb{R}^2$ vektorterén egyetlen olyan lineáris transzformáció van, amelynek sajátértéke a 2 szám, és amelyben a 2-höz tartozó sajátaltér kétdimenziós.
- (i) A sík $\mathbb{R}^2$ vektorterén van olyan lineáris transzformáció, amelynek sajátértéke a 2 szám, és amelyben a 2-höz tartozó sajátaltér egydimenziós.
- (j) Két azonos típusú mátrix pontosan akkor hasonló, ha mindkettő egy-egy lineáris transzformáció mátrixa valamely bázisban.
- (k) Hasonló mátrixok nyoma és sajátértékei megegyeznek.
- (l) Vannak olyan hasonló mátrixok, amelyek rangja különböző.
- (m) Minden lineáris transzformációnak diagonális a mátrixa valamely bázisban.
- (n) Egy mátrixnak pontosan akkor sajátértéke a 0 szám, ha a mátrix nem-fajulós.
- (o) Ha két négyzetes mátrix karakterisztikus polinomja azonos, akkor a mátrixok hasonlóak.

Eredmény. (a)–(e) igaz, igaz, hamis, igaz, igaz

(f)–(j) igaz, igaz, igaz, igaz

(k)–(o) igaz, hamis, hamis, hamis, hamis

8.2. Feladat. Döntse el, hogy izomorfak-e a megadott U és V vektorterek. Ha igen, akkor adjon is meg egy izomorfizmust U -ról V -re vagy fordítva.

- (a) $U = \mathbb{R}^2$, $V = [(1, -2, 0), (2, -3, -2), (-1, -1, 6)] \subseteq \mathbb{R}^3$;
- (b) $U = \mathbb{R}^3$, $V = \{(x_1, x_2, x_3) : x_1 + 2x_2 - x_3 = 0\} \subseteq \mathbb{R}^3$;
- (c) $U = \{(x_1, x_2, x_3, x_4) : x_1 + 2x_2 - 4x_4 = 0, -2x_1 - 4x_2 + 8x_4 = 0\} \subseteq \mathbb{R}^4$, $V = \mathbb{R}^3$;
- (d) $U = [(1, -2, 3, 0), (0, -4, 1, 2), (-2, 8, -7, -2)] \subseteq \mathbb{R}^4$,
 $V = \{(x_1, x_2, x_3, x_4) : x_2 - 2x_3 + 3x_4 = 0, x_1 - 3x_2 + 4x_4 = 0, 2x_1 - 8x_2 + 4x_3 + 2x_4 = 0\} \subseteq \mathbb{R}^4$.

Eredmény. (a) izomorfak, pl.: $\varphi_A: U \rightarrow V$, ahol $A = \begin{pmatrix} 1 & -2 & 0 \\ 0 & 1 & -2 \end{pmatrix}$;

- (b) nem izomorfak;
 (c) izomorfak, pl.: $\varphi: V \rightarrow U, (x, y, z) \mapsto (-2x + 4z, x, y, z)$;
 (d) izomorfak, pl.: $\varphi_A: U \rightarrow V$, ahol $A = \begin{pmatrix} 45 & 11 & 1 & -3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -13 & -3 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$.

Tekintsük a következő bázisokat a megadott vektorterekben:

- (1) $\mathbb{R}^2$; $\mathcal{E}: (1, 0), (0, 1), \mathcal{F}: (2, -1), (-1, 0)$;
 (2) $\mathbb{R}^3$; $\mathcal{E}: (1, 0, 0), (0, 1, 0), (0, 0, 1), \mathcal{F}: (2, 0, 0), (0, 1, 1), (0, 1, -1)$;
 (3) $\mathbb{R}^4$; $\mathcal{E}: (1, 0, 0, 0), (0, 1, 0, 0), (0, 0, 1, 0), (0, 0, 0, 1)$
 $\mathcal{F}: (1, 0, -1, 2), (0, 1, -1, 0), (1, 0, 0, 1), (0, -1, 1, 2)$.

Tekintsük a következő lineáris transzformációkat, illetve leképezéseket:

- (A) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ az identikus transzformáció;
 (B) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ a zérustranszformáció;
 (C) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ a tükrözés az x -tengelyre;
 (D) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ a merőleges vetítés az y -tengelyre;
 (E) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ a $\pi/2$ szögű forgatás az origó körül;
 (F) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ a tükrözés az x, y -tengelyek síkjára;
 (G) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ a merőleges vetítés az x, y -tengelyek síkjára;
 (H) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ a $\pi/2$ szögű forgatás a z -tengely körül;
 (I) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (x, y) \mapsto (x + 3y, 2x - y)$;
 (J) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (x, y) \mapsto (x - y, x + 3y)$;
 (K) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x, y, z) \mapsto (2x - y, x + y, 3x - 2y - z)$;
 (L) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x, y, z) \mapsto (-x + 8y - 2z, 3y - z, 4y - 2z)$;
 (M) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x, y, z) \mapsto (-3x + 5y + z, x + y - 9z, -4z)$;
 (N) $\varphi: \mathbb{R}^4 \rightarrow \mathbb{R}^4, (x, y, u, v) \mapsto (0, x, x - 2y + u, u + 2v)$;
 (O) $\varphi: \mathbb{R}^4 \rightarrow \mathbb{R}^4, (x, y, u, v) \mapsto (x, -2x + 2y - 3u, 3x - 4y + u, 3y - 5u + 3v)$;
 (P) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$ a merőleges vetítés az x, y -tengelyek síkjára;
 (Q) $\varphi: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2, (x, y, z) \mapsto (-x + 6y, 2z)$;
 (R) $\varphi: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x, y) \mapsto (7x - 2y, 3x - y, 4x - 2y)$;
 (S) $\varphi: \mathbb{R}^4 \rightarrow \mathbb{R}^3, (x, y, u, v) \mapsto (-x - u + 2v, 2x + y + 4u - 5v, x - y - u - v)$.

8.3. Feladat. Határozza meg a fenti φ lineáris transzformációk, illetve leképezések mátrixát a fent megadott $\mathcal{E}$, illetve $\mathcal{F}$ bázisokban. (Pontosabban minden φ esetén két mátrixot kell megadni; ha pl. $\varphi \in \text{Hom}(\mathbb{R}^2, \mathbb{R}^3)$, akkor $A_\varphi^{\mathcal{E}(1), \mathcal{E}(2)}$ -t és $A_\varphi^{\mathcal{F}(1), \mathcal{F}(2)}$ -t, ahol $\mathcal{E}(1), \mathcal{F}(1)$ az (1)-beli $\mathcal{E}$ és $\mathcal{F}$, $\mathcal{E}(2), \mathcal{F}(2)$ pedig a (2)-beli $\mathcal{E}$ és $\mathcal{F}$.) Adja meg φ rangját is.

Eredmény. (A) $A_\varphi^{\mathcal{E}(1)} = A_\varphi^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

(B) $A_\varphi^{\mathcal{E}(1)} = A_\varphi^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$

(C) $A_\varphi^{\mathcal{E}(1)} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix}, A_\varphi^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} -1 & -4 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

(D) $A_\varphi^{\mathcal{E}(1)} = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, A_\varphi^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$

$$\begin{aligned}
\text{(E)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(1)} &= \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} -2 & -5 \\ 1 & 2 \end{pmatrix} \\
\text{(F)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} \\
\text{(G)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \end{pmatrix} \\
\text{(H)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ -\frac{1}{2} & \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2} & \frac{1}{2} \end{pmatrix} \\
\text{(I)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(1)} &= \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & -1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} -5 & -9 \\ 2 & 5 \end{pmatrix} \\
\text{(J)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(1)} &= \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ -1 & 3 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} \\
\text{(K)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} 2 & 1 & 3 \\ -1 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} 2 & 4 & -2 \\ -\frac{1}{2} & -1 & 2 \\ -\frac{1}{2} & 0 & 1 \end{pmatrix} \\
\text{(L)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 8 & 3 & 4 \\ -2 & -1 & -2 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 3 & 2 & 0 \\ 5 & 5 & -1 \end{pmatrix} \\
\text{(M)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} -3 & 1 & 0 \\ 5 & 1 & 0 \\ 1 & -9 & -4 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} -3 & 1 & 1 \\ 3 & -6 & -2 \\ 2 & 7 & 3 \end{pmatrix} \\
\text{(N)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(3)} &= \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(3)} = \begin{pmatrix} -1 & 3 & 1 & 2 \\ 3 & -2 & -3 & -2 \\ -2 & 3 & 2 & 2 \\ -3 & 4 & 3 & 4 \end{pmatrix} \\
\text{(O)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(3)} &= \begin{pmatrix} 1 & -2 & 3 & 0 \\ 0 & 2 & -4 & 3 \\ 0 & -3 & 1 & -5 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(3)} = \begin{pmatrix} -3 & \frac{15}{2} & 4 & \frac{13}{2} \\ 0 & 9 & 0 & 4 \\ -1 & -\frac{1}{2} & 2 & \frac{3}{2} \\ 0 & -6 & 0 & -1 \end{pmatrix} \\
\text{(P)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2), \mathcal{E}(1)} &= \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2), \mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 0 & -2 \\ -1 & -2 \\ -1 & -2 \end{pmatrix} \\
\text{(Q)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(2), \mathcal{E}(1)} &= \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 6 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(2), \mathcal{F}(1)} = \begin{pmatrix} 0 & 2 \\ -2 & -10 \\ 2 & -2 \end{pmatrix} \\
\text{(R)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(1), \mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} 7 & 3 & 4 \\ -2 & -1 & -2 \\ -1 & 2 & 1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(1), \mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} 8 & \frac{17}{2} & -\frac{3}{2} \\ -\frac{7}{2} & -\frac{7}{2} & \frac{1}{2} \\ 2 & 6 & 6 \end{pmatrix} \\
\text{(S)} \quad A_{\varphi}^{\mathcal{E}(3), \mathcal{E}(2)} &= \begin{pmatrix} -1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \\ 0 & 4 & -1 \\ 2 & -5 & -1 \end{pmatrix}, A_{\varphi}^{\mathcal{F}(3), \mathcal{F}(2)} = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{3}{2} & -\frac{3}{2} \\ \frac{1}{2} & -\frac{3}{2} & -\frac{3}{2} \\ \frac{1}{2} & -\frac{3}{2} & -\frac{3}{2} \\ \frac{1}{2} & -\frac{11}{2} & -\frac{3}{2} \end{pmatrix}
\end{aligned}$$

8.4. Feladat. (a) Határozza meg a fenti $\mathcal{E}$ és $\mathcal{F}$ bázisok esetén az áttérés mátrixát az $\mathcal{E}$ bázisról az $\mathcal{F}$ bázisra, valamint az $\mathcal{F}$ bázisról az $\mathcal{E}$ bázisra.

(b) Adja meg az alábbi v vektorok és a fenti φ lineáris transzformációk, illetve leképezések esetén a $v\varphi$ vektor koordinátáit mindkét bázisban:

$$\begin{aligned} \text{(A)–(E), (I), (J), (R): } & v = (1, -3); \\ \text{(F)–(H), (K)–(M), (P), (Q): } & v = (2, 2, 0); \\ \text{(N), (O), (S): } & v = (1, -1, 1, 0). \end{aligned}$$

Eredmény. (a) Jelölje P a bázisátterés mátrixát $\mathcal{E}$ bázisról $\mathcal{F}$ bázisra.

$$(1) P = \begin{pmatrix} 0 & -1 \\ -1 & -2 \end{pmatrix}, P^{-1} = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$$

$$(2) P = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & 0 & 0 \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \end{pmatrix}, P^{-1} = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \end{pmatrix}$$

$$(3) P = \begin{pmatrix} 0 & -\frac{1}{2} & 1 & -\frac{1}{2} \\ -1 & \frac{3}{2} & 1 & \frac{1}{2} \\ -1 & \frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{2} \\ 0 & \frac{1}{2} & 0 & \frac{1}{2} \end{pmatrix}, P^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & 2 \\ 0 & 1 & -1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

(b) A táblázat a v vektorok képét tartalmazza az $\mathcal{E}$ és az $\mathcal{F}$ bázisban.

	$\mathcal{E}$	$\mathcal{F}$
(A)	(1, -3)	(3, 5)
(B)	(0, 0)	(0, 0)
(C)	(1, 3)	(-3, -7)
(D)	(0, -3)	(3, 6)
(E)	(3, 1)	(-1, -5)
(F)	(2, 2, 0)	(1, 1, 1)
(G)	(2, 2, 0)	(1, 1, 1)
(H)	(-2, 2, 0)	(-1, 1, 1)
(I)	(-8, 5)	(-5, -2)
(J)	(4, -8)	(8, 12)
(K)	(2, 4, 2)	(1, 3, 1)
(L)	(14, 6, 8)	(7, 7, -1)
(M)	(4, 4, 0)	(2, 2, 2)
(N)	(0, 1, 4, 1)	(-5, 4, 5, 3)
(O)	(1, -7, 8, -8)	(-1, -11, 2, -4)
(P)	(2, 2)	(-2, 6)
(Q)	(10, 0)	(0, -10)
(R)	(13, 6, 10)	($\frac{13}{2}$, 8, -2)
(S)	(-1, 5, 1)	($-\frac{1}{2}$, 3, 2)

8.5. Feladat. Határozza meg a sík $\mathbb{R}^2$ vektorterének összes olyan lineáris transzformációját, amelynek minden bázisban ugyanaz a mátrixa.

Eredmény. Azok a lineáris transzformációk a síkon, amelyeknek minden bázisban ugyanaz a mátrixa az origó középpontú λ -szoros nyújtások ($\lambda \in \mathbb{R}$), mátrixuk az egységmátrix λ -szorosa.

8.6. Feladat. Döntse el, hogy az u , illetve v vektor sajátvektora-e az A mátrixnak:

$$(a) u = (1, -2, 3), v = (2, 0, -1), A = \begin{pmatrix} 4 & -4 & 5 \\ 1 & 3 & 1 \\ 0 & 2 & 1 \end{pmatrix};$$

$$(b) u = (1, -4, 0, 2), v = (2, 0, -1, 3), A = \begin{pmatrix} -2 & 6 & 4 & 6 \\ 1 & -3 & 2 & 3 \\ 7 & 9 & 10 & 21 \\ 1 & -1 & 2 & -1 \end{pmatrix};$$

$$(c) u = (1, -3, 4, 1, -1), v = (2, -1, 4, 5, 0), A = \begin{pmatrix} 2 & 4 & -1 & 1 & 0 \\ 2 & -2 & 4 & -4 & 1 \\ 1 & -2 & 1 & 3 & 4 \\ 2 & 3 & 2 & 1 & 2 \\ 3 & 2 & -3 & 1 & -2 \end{pmatrix}.$$

Eredmény. (1) u sajátvektor, v nem;
 (2) u és v sajátvektor;
 (3) egyik sem sajátvektor.

8.7. Feladat. Döntse el, hogy λ sajátértéke-e az A mátrixnak:

$$(a) \lambda = -3, A = \begin{pmatrix} -2 & 2 & -4 \\ -2 & -9 & 14 \\ -1 & -1 & -2 \end{pmatrix};$$

$$(b) \lambda = 2, A = \begin{pmatrix} 1 & -4 & 2 & 0 \\ 0 & -1 & 3 & 4 \\ -2 & 3 & 1 & 4 \\ 1 & 2 & -1 & 3 \end{pmatrix};$$

$$(c) \lambda = 4, A = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 3 & 4 & 5 \\ 1 & 4 & -4 & 2 & 3 \\ 5 & -3 & -3 & -8 & -14 \\ -6 & 2 & 9 & 23 & 14 \\ 3 & 0 & -4 & -18 & -3 \end{pmatrix}.$$

Eredmény. igen, nem, igen

8.8. Feladat. Határozza meg a következő $\mathbb{R}$ feletti mátrixok karakterisztikus polinomját és sajátértékeit, valamint adjon meg bázist a sajátalterekben:

$$(a) \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ -2 & 1 \end{pmatrix}; (b) \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}; (c) \begin{pmatrix} 3 & 1 & -5 \\ 0 & 4 & -5 \\ 0 & 1 & -2 \end{pmatrix}; (d) \begin{pmatrix} 1 & 13 & -4 \\ 0 & -3 & 0 \\ -8 & 19 & 5 \end{pmatrix};$$

$$(e) \begin{pmatrix} 5 & 0 & 4 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 8 \\ 9 & 0 & -4 & 0 \\ 0 & 4 & 0 & -3 \end{pmatrix}; (f) \begin{pmatrix} 12 & -6 & 7 & -1 \\ 10 & -5 & 8 & 0 \\ 10 & -5 & 18 & -10 \\ 20 & -10 & 36 & -20 \end{pmatrix}.$$

Eredmény. Az első sor a karakterisztikus polinomot, a további sorok pedig egy-egy sajátértékhez tartozó sajátalteret adnak meg.

$$(a) x^2 - 3x$$

$$x = 0: [(1, 1)]$$

$$x = 3: [(2, -1)]$$

$$(b) x^2 - 2x + 3: \text{nincs valós sajátérték}$$

$$(c) (x - 3)^2(x + 1)$$

$$x = 3: [(1, 0, -1), (0, 1, -1)]$$

$$x = -1: [(0, 1, -5)]$$

- (d) $-(x+3)^2(x-9)$
 $x = -3$: $[(0, 1, 0)]$
 $x = 9$: $[(2, -1, -2)]$
- (e) $(x+7)^2(x-8)(x-5)$
 $x = -7$: $[(-3, 0, 4, 0), (0, -1, 0, 2)]$
 $x = 8$: $[(-3, 0, 1, 0)]$
 $x = 5$: $[(0, -1, 0, 1)]$
- (f) $x^4 - 5x^3 - 24x^2$
 $x = 0$: $[(0, 0, -2, 1)]$
 $x = 8$: $[(-20, 10, -12, 5)]$
 $x = -3$: $[(-2, 1, -10, 6)]$

8.9. Feladat. Határozza meg a fenti lineáris transzformációk ((A)–(O)) sajátértékeit, és adjon meg bázist a sajátalterekben.

Eredmény. Minden sor egy-egy sajátértéket és a hozzá tartozó sajátalteret tartalmazza.

- (A) $x = 1$: $[(1, 0), (0, 1)]$
 (B) $x = 0$: $[(1, 0), (0, 1)]$
 (C) $x = 1$: $[(1, 0)]$
 $x = -1$: $[(0, 1)]$
 (D) $x = 0$: $[(1, 0)]$
 $x = 1$: $[(0, 1)]$
 (E) nincs sajátérték-sajátvektor pár
 (F) $x = 1$: $[(1, 0, 0), (0, 1, 0)]$
 $x = -1$: $[(0, 0, 1)]$
 (G) $x = 1$: $[(1, 0, 0), (0, 1, 0)]$
 $x = 0$: $[(0, 0, 1)]$
 (H) $x = 1$: $[(0, 0, 1)]$
 (I) $x = \sqrt{7}$: $[(1 + \sqrt{7}, 2)]$
 $x = -\sqrt{7}$: $[(1 - \sqrt{7}, 2)]$
 (J) $x = 2$: $[(1, -1)]$
 (K) $x = -1$: $[(0, 0, 1)]$
 (L) $x = -1$: $[(1, 0, 0), (0, 1, 4)]$
 $x = 2$: $[(2, 1, 1)]$
 (M) $x = 2$: $[(1, 1, 0)]$
 $x = -4$: $[(-5, 1, 0)]$
 (N) $x = 0$: $[(0, 1, 2, -1)]$
 $x = 1$: $[(0, 0, 1, -1)]$
 $x = 2$: $[(0, 0, 0, 1)]$
 (O) $x = 3$: $[(0, 0, 0, 1)]$
 $x = 1$: $[(-12, -9, 5, 26)]$
 $x = 5$: $[(0, 1, -1, 4)]$
 $x = -2$: $[(0, 15, 20, 11)]$

8.10. Feladat. Döntse el, hogy hasonlóak-e az alábbi mátrixok:

- (a) $\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{2 \times 2};$
 (b) $\begin{pmatrix} -6 & 0 \\ 0 & 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 7 \\ 2 & -4 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{2 \times 2};$

- (c) $\begin{pmatrix} -3 & 4 \\ -2 & 3 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 7 & 4 \\ -12 & -7 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{2 \times 2};$
- (d) $\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 5 & 5 & 5 \\ 9 & 9 & 9 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{3 \times 3};$
- (e) $\begin{pmatrix} 6 & 0 & 0 \\ 0 & -4 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 4 & 4 & \sqrt{2} \\ 4 & -2 & \pi \\ 0 & 0 & 2 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{3 \times 3}.$
- (f) $\begin{pmatrix} -1 & 3 & 3 \\ 0 & 2 & 3 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -2 & 1 & 1 \\ -4 & 3 & 1 \\ 3 & -3 & -1 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{3 \times 3}.$

Eredmény. A (b), (c), (e) feladatban megadott mátrixok hasonlók.